

Verslag

(RA)2352

17 februari 2022

Vierde monitoringverslag over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming

Artikel 21*bis*, § 1/1 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en artikel 15/11, § 1*bis*/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
EXECUTIVE SUMMARY.....	3
INLEIDING	4
1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL BESCHERMDE KLANTEN TEN GEVOLGE VAN DE UITBREIDING	5
2. REËLE NETTOKOST	6
2.1. Impact van de evolutie van het sociaal tarief en de referentieprijz	6
2.1.1. Periode 2021 (februari – december).....	6
2.1.2. Periode 2022 (1 ^e semester)	8
2.2. Impact van de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten	8
2.3. Conclusies	10

EXECUTIVE SUMMARY

Dit verslag is het vierde monitoringverslag over de middelen die nodig zijn voor de uitbreiding van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming (BVT) voor de periode van 1 februari tot 31 december 2021. Dit verslag gaat ook over de kosten die voortkomen uit de verlenging van deze tarieven voor de BVT-klienten tussen 1 januari 2022 en 30 juni 2022.

Onderhavig verslag geeft een update van de vaststellingen opgenomen in het eerste monitoringverslag (RA)2238 van 7 mei 2021, het tweede monitoringverslag (RA)2266 van 16 juli 2021 en het derde monitoringverslag (RA)2301 van 10 november 2021 over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming. Het is bovendien gebaseerd op de vaststellingen van nota (Z)2292 van 1 oktober 2021 en van de nota (Z)2329 over het vastleggen van de sociale maximumprijzen en van de referentie-energiecomponenten voor elektriciteit en aardgas van toepassing respectievelijk op het 4de trimester van 2021 en het 1ste trimester van 2022.

Dit verslag is gebaseerd op de gegevens van de voornaamste elektriciteits- en aardgasleveranciers maar ook op de gegevens van de FOD Economie. Deze gegevens geven aan dat de uitbreiding tot BVT-klienten zou neerkomen op ongeveer een verdubbeling van het aantal beschermde klienten. Deze vermoedelijke evolutie bevestigt de voorspellingen van de CREG. Er zijn echter wel een aantal onbekende zaken rond het aantal klienten en het effectieve bedrag van de reële nettokost.

Het verslag analyseert enerzijds de evolutie van het aantal beschermde klienten als gevolg van de uitbreiding van het sociaal tarief naar BVT-klienten, wat een verdubbeling zou zijn. Het berekent anderzijds de bedragen van de reële nettokost als gevolg van deze uitbreiding.

Het vermoedelijke bedrag voor de uitbreiding van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar BVT-klienten voor het jaar 2021 wordt geraamd op M€ 265 (M€ 110 voor elektriciteit en M€ 155 voor aardgas). Oorspronkelijk werd een bedrag van M€ 176 gebudgetteerd (M€ 99 voor elektriciteit en M€ 77 voor aardgas).

Het vermoedelijke bedrag voor de uitbreiding van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar BVT-klienten voor het 1^e semester 2022 wordt geraamd op M€ 487 (M€ 167 voor elektriciteit en M€ 320 voor aardgas). Oorspronkelijk werd een bedrag van M€ 302 gebudgetteerd (M€ 101 voor elektriciteit en M€ 201 voor aardgas).

Het totale vermoedelijke bedrag voor de uitbreiding van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de BVT-klienten voor het jaar 2021 en voor het 1^e semester 2022 wordt bijgevolg geraamd op M€ 752 (M€ 277 voor elektriciteit en M€ 475 voor aardgas).

De CREG zal dit verslag elk trimester bijwerken zoals in de regelgeving is voorzien.

INLEIDING

De Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) maakt dit verslag in het kader van artikel 21*bis*, § 1/1 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en artikel 15/11, § 1*bis*/1 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

Deze artikelen werden ingevoegd door het koninklijk besluit van 28 januari 2021 tot aanvulling van de lijst beschermde residentiële afnemers bedoeld in artikel 15/10, § 2/2, 1e lid van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en van artikel 20, § 2/1, 1^e lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (hierna: het koninklijk besluit van 28 januari 2021).

Dit verslag werd door het directiecomité van de CREG goedgekeurd op 17 februari 2022.

1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL BESCHERMDE KLANTEN TEN GEVOLGE VAN DE UITBREIDING

1. De cijfers opgeleverd door de FOD Economie voor het 4de trimester 2021 tonen een stijging van 80 % tot 100 % van het aantal begunstigen van het sociaal tarief op federaal niveau in vergelijking met het 1^e trimester 2020.

Tabel 1 : evolutie van het totale aantal contracten en het aantal contracten met sociaal tarief

EAN	Totaal aantal contracten		Contracten met recht op sociaal tarief		Contracten met recht op sociaal tarief %	
	Aardgas	Elektriciteit	Aardgas	Elektriciteit	Aardgas	Elektriciteit
Q1 2020	3.072.345	5.142.369	322.248	522.152	10,5%	10,2%
Q3 2021	3.155.053	5.235.491	604.340	960.874	19,2%	18,4%
Q4 2021	3.094.386	5.137.474	603.054	958.490	19,5%	18,7%
Delta			280.806	436.338		

Tabel 2: evolutie van het totale aantal gezinnen en van gezinnen die recht hebben op het sociaal tarief (een gezin kan over meerdere EAN's beschikken)

Gezin	Totaal aantal gezinnen	Gezinnen met recht op sociaal tarief	Gezinnen met recht op sociaal tarief (in %)
Q1 2020	4.977.049	424.943	8,5%
Q3 2021	5.034.202	908.937	18,1%
Q4 2021	5.048.207	924.456	18,3%

Bron: FOD Economie

2. De gegevens over contracten met sociaal tarief betreffen enkel geautomatiseerde beschermde klanten, dit wil zeggen dat klanten die het sociaal tarief aan de hand van een papieren attest hebben verkregen hier niet in opgenomen zijn. Bovenvermelde cijfers kunnen dubbels bevatten (verhuizingen, leverancierswissels, ...).

3. Voor het 4de trimester 2021 leidt de uitbreiding van het sociaal tarief naar BVT-klanten tot een respectieve toename van het aantal beschermde klanten van 280.806 voor aardgas en 436.338 voor elektriciteit ten opzichte van het 1^e trimester 2020. Dit komt neer op een stijging van meer dan 80 % van het aantal beschermde klanten. Dit gezegd zijnde, zal de stijging in werkelijkheid echter hoger zijn omwille van de volgende redenen:

- i. een aantal klanten met een BVT-statuuut konden niet geautomatiseerd worden en zullen een papieren attest naar hun leverancier sturen om het sociaal tarief te kunnen genieten;
- ii. een aantal klanten met een BVT-statuuut omwille van een inkomen onder de plafonds bepaald door het RIZIV¹ zullen een attest indienen om het sociaal tarief te verkrijgen;
- iii. een aantal klanten zullen ook het BVT-statuuut verkrijgen en dus ook het sociaal tarief in het 1^e trimester 2022;
- iv. de klanten van de leveranciers Vlaamse Energieleverancier en Watz, die niet meer actief zijn op de markt, werden nog niet allemaal opnieuw ingevoerd in de databank van de FOD Economie. Dit verklaart de daling van het totale aantal contracten tussen Q3 2021 en Q4 2021.

¹ Zie <https://www.inami.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/financiele-toegankelijkheid/Paginas/verhoogde-tegemoetkoming-grensbedragen-inkomsten.aspx> .

4. Momenteel is het moeilijk om de definitieve stijging van het aantal beschermde klanten voor gans het jaar 2021 en het eerste semester 2022 te voorspellen, maar we mogen ons waarschijnlijk verwachten aan een stijging van 100 % omwille van de drie voormelde elementen. We mogen ons dan ook verwachten aan een totaal van ongeveer 645.000 klanten voor aardgas en 1.045.000 klanten voor elektriciteit. Er zitten echter dubbeltellingen in dit aantal.

5. Uit de informatie verkregen van de leveranciers betreffende het aantal beschermde klanten op 30 september 2021 die automatisch en aan de hand van een papieren attest zijn verwerkt, blijkt dat het aantal beschermde klanten in vergelijking met het 1^e trimester 2020 bijna is verdubbeld aangezien deze ramingen rekening houden met 999.598 beschermde residentiële klanten voor elektriciteit en 604.566 beschermde residentiële klanten voor aardgas waaronder 50,7 % klassieke beschermde klanten en 49,3 % beschermde BVT-klanten. Hierdoor kunnen de cijfers die de FOD Economie heeft meegedeeld bevestigd worden en kan uitgegaan worden van een verdubbeling van het aantal klanten.

6. Op 31 december 2021 heeft de CREG de gegevens van een aantal leveranciers en DNB's ontvangen, maar op het moment van het finaliseren van dit verslag waren de gegevens niet exhaustief. De gegevens van de belangrijkste leverancier op de Belgische markt bevestigen in elke geval de verdubbeling van het aantal klanten op de Belgische markt. Bij die leverancier vertegenwoordigde het aantal BVT-klanten 103 % van het aantal klassieke beschermde klanten voor elektriciteit en 100,9 % voor aardgas.

2. REËLE NETTOKOST

2.1. Impact van de evolutie van het sociaal tarief en de referentieprijis

7. De reële nettokost wordt bepaald door het verschil te berekenen tussen het sociaal tarief enerzijds en de referentieprijis anderzijds. De referentieprijis is de som van de referentie-energiecomponent en de nettarieven.

8. Om het verschil te bepalen is het relevanter te kijken naar de volumes (eerder dan naar het aantal klanten), die eenduidige gegevens zijn, en dus een delta inclusief btw te gebruiken die wordt uitgedrukt in €/MWh te vermenigvuldigen met een volume uitgedrukt in MWh.

9. In 2019 kwam de delta elektriciteit overeen met € 81,7/MWh en de delta aardgas met € 21,1/MWh. In 2020 kwam de delta elektriciteit overeen met € 72,2/MWh en de delta aardgas met € 19,1/MWh.

2.1.1. Periode 2021 (februari – december)

10. Op basis van de analyses van de CREG die in functie van de *futures* noteringen, zoals eind september 2021 gepubliceerd, werden geüpdatet voor het 4de trimester 2021, bedraagt de delta elektriciteit 2021 € 87,3/MWh, terwijl de delta aardgas € 40,2/MWh bedraagt van januari tot en met december 2021 en € 45,2/MWh van februari tot en met december 2021².

² Het verschil voor aardgas in €/Wh is verschillend als we het berekenen over het volledige jaar (van januari tot en met december 2021) of over de periode waarin de maatregel van toepassing was in 2021 (van februari tot en met december 2021) aangezien de maand januari 18,2 % van het jaarlijkse verbruik in MWh vertegenwoordigt. Dit verschil bestaat niet voor elektriciteit, waar het verbruikte volume in MWh weinig verschilt naargelang de maanden.

11. Het volume van de beschermde klanten elektriciteit bedroeg 1,4 TWh in 2019 en 2020. Het volume van de beschermde klanten aardgas bedroeg 4,2 TWh in 2019 en 4,1 TWh in 2020. De gegevens met betrekking tot het jaar 2021 zullen begin april 2022 beschikbaar zijn. De volumehypothesen die hierna worden opgenomen zijn gebaseerd op een jaarlijks verbruik van 1,4 TWh voor elektriciteit en 4,2 TWh voor aardgas.

12. Uit de voorgaande paragraaf blijkt dat het volume toegewezen aan beschermde klanten vrij stabiel blijft. De delta (reële nettokost) uitgedrukt in €/MWh kan daarentegen van jaar tot jaar verschillen naar gelang de bevrozing of plafonnering van de sociale tarieven en blijft sterk beïnvloed door de prijsevoluties op de groothandelsmarkten. De waarden weerhouden voor de delta 2021 zijn daarom gebaseerd op de analyses van de CREG die zijn geactualiseerd op basis van de noteringen van eind september 2021, nl. € 87,3/MWh voor elektriciteit en € 40,2/MWh voor aardgas van januari tot en met december 2021 en € 45,2/MWh van februari tot en met december 2021.

13. Voor de berekening van de delta van de reële nettokost elektriciteit werd het jaarlijkse verbruiksvolume van 1,4 TWh opgesplitst tussen de verschillende metertypes op basis van de gegevens die de leveranciers hebben verstrekt in hun respectieve dossiers voor vorderingen 2020 die in 2021 bij de CREG werden ingediend, hetzij 43 % voor het enkelvoudig tarief en 57 % voor het tweevoudig uurtarief dag-nacht. Deze verdeling van de volumes maakt het mogelijk de berekeningen aan te passen.

14. Rekening houdend met deze delta's van reële nettokosten op basis van de noteringen van 29 september 2021 en met ongewijzigde volumes voor klassieke beschermde klanten en volumes beperkt tot de periode van 1 februari 2021 tot 31 december 2021 voor beschermde BVT-klanten komen wij tot de volgende tabel:

Tabel 3: raming van de bedragen van de schuldvorderingen klassieke beschermde klanten en beschermde BVT-klanten

	Elektriciteit		Aardgas	
Volume klassieke beschermde klanten (januari-december 2021)	MWh	1.400.000	MWh	4.200.000
Delta netto reële kost	EUR/MWh	87,3	EUR/MWh	40,2
Geschatte delta klassieke beschermde klanten in EUR	Beschermde niet-RVT	122.205.264	Beschermde niet-RVT	168.840.000
Volume RVT -beschermde klanten (februari-december 2021)	MWh	1.262.800	MWh	3.435.600
Delta netto reële kost	EUR/MWh	87,3	EUR/MWh	45,2
Geschatte delta beschermde klanten RVT in EUR	Beschermde RVT	110.229.148	Beschermde RVT	155.289.120

15. Voor de toewijzing van de volumes aan de beschermde BVT-klanten werd hetzelfde volume in aanmerking genomen als dat van klassieke beschermde klanten, maar beperkt tot 90,2 % (1 - 9,8 %) voor elektriciteit aangezien het elektriciteitsverbruik van de maand januari 9,8 % van het jaarverbruik van een residentiële elektriciteitsklant vertegenwoordigt, en beperkt tot 81,8 % (1 - 18,2 %) voor aardgas, aangezien het verbruik in januari 18,2 % van het jaarverbruik van een residentiële aardgasklant vertegenwoordigt (bron: Synergrid).

16. De geraamde bedragen die kunnen worden toegeschreven aan de beschermde BVT-klanten bedragen dus M€ 110 voor elektriciteit en M€ 155 voor aardgas, wat neerkomt op een totaal van M€ 265 en goed is voor een overschrijding van M€ 89 van het budget van M€ 176 dat de federale regering oorspronkelijk had voorzien.

17. Volgens de informatie verkregen van leveranciers zal ongeveer 30 % van het bedrag van de schuldvordering voor beschermde BVT-klanten in de vorderingen voor 2021 (die in 2022 moeten worden ingediend)³ worden opgenomen. Ongeveer 70 % van het bedrag met betrekking tot

³ Het percentage dat kan worden toegeschreven aan de vordering van 2022 zou ongeveer 25 % bedragen van de M€ 155 voor aardgas en ongeveer 35 % van de M€ 110 voor elektriciteit.

Het percentage toe te schrijven aan de vordering voor 2023 zou dus ongeveer 75 % bedragen van de M€ 155 voor aardgas en ongeveer 65 % van de M€ 110 voor elektriciteit.

beschermden BVT-klienten zal in de vorderingen van 2022 (die in 2023 moeten worden ingediend) worden opgenomen.

2.1.2. Periode 2022 (1^e semester)

18. Op basis van de analyses van de CREG en de *futures* noteringen voor het 1^e en 2de trimester 2022 bedraagt de delta elektriciteit S1 2022 € 235,8/MWh, terwijl de delta aardgas € 130,5/MWh bedraagt.

	Elektriciteit		Aardgas	
Volume RVT-beschermden klienten (S1 2022)	MWh	708.258	MWh	2.450.695
Delta netto reële kost	EUR/MWh	235,8	EUR/MWh	130,5
Geschatte delta beschermden klienten RVT in EUR	Beschermden RVT	166.980.227	Beschermden RVT	319.937.844

19. Bij het toewijzen van volumes aan beschermden BVT-klienten werd rekening gehouden met een volume dat identiek is aan dat van de klassieke beschermden klienten en voor het 1^e semester beperkt tot 50,6 % voor elektriciteit en tot 58,3 % voor aardgas. Het verbruik van het eerste semester vormt iets meer dan de helft van het jaarverbruik van de residentiële klienten elektriciteit en ongeveer zes tienden van dat van residentiële klienten aardgas (bron: Synergrid).

20. De geraamde bedragen toe te schrijven aan de beschermden BVT-klienten zijn dus M€ 167 voor elektriciteit en M€ 320 voor aardgas, wat neerkomt op een totaal van M€ 487.

2.2. Impact van de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten

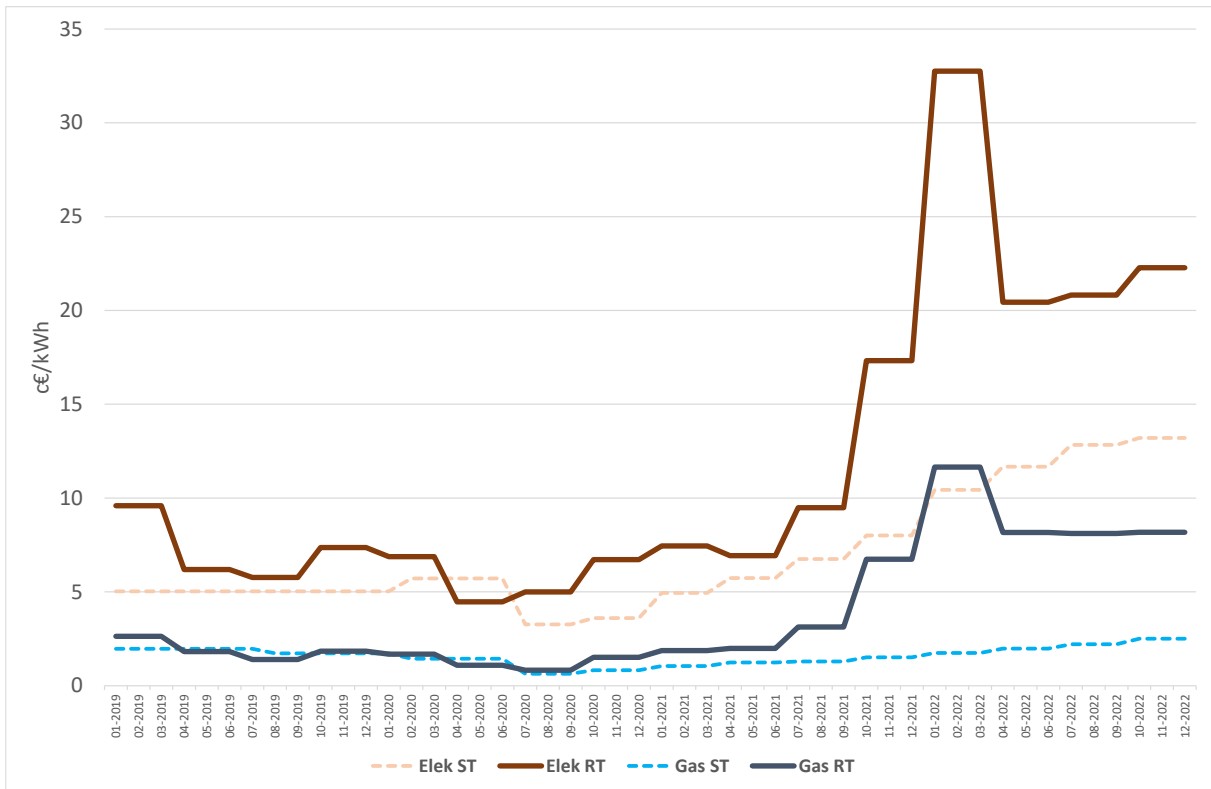
21. Sinds het 3de trimester 2021 zijn de prijzen op de groothandelsmarkten sterk gestegen, vooral sinds september 2021, en hebben zij uitzonderlijke niveaus bereikt. Voor het 4de trimester 2021 bedroegen de ENDEX-elektriciteitsnoteringen € 145,9/MWh (tegenover € 72,5/MWh in het 3de trimester 2021) en de TTF-gasnoteringen € 64,9/MWh (tegenover € 28,7/MWh in het 3de trimester 2021).

22. In de nota's (Z)2292 van 1 oktober 2021 en (Z)2329 van 13 januari 2022 heeft de CREG de berekeningen meegedeeld van de (geplafondeerde) sociale tarieven en de (niet-geplafondeerde) referentie-energiecomponenten die van toepassing zijn in het 4de trimester 2021 en het 1^e trimester 2022. Zij wees er in die nota's op dat in geval van een sterke stijging van de prijzen op de groothandelsmarkten in combinatie met een plafonnering van de sociale tarieven, de delta die de reële nettokost weergeeft mechanisch toeneemt, hetgeen een opwaartse druk uitoefent op de staatsbegroting die nodig is voor de financiering van de maatregel om het sociale tarief uit te breiden tot BVT-klienten.

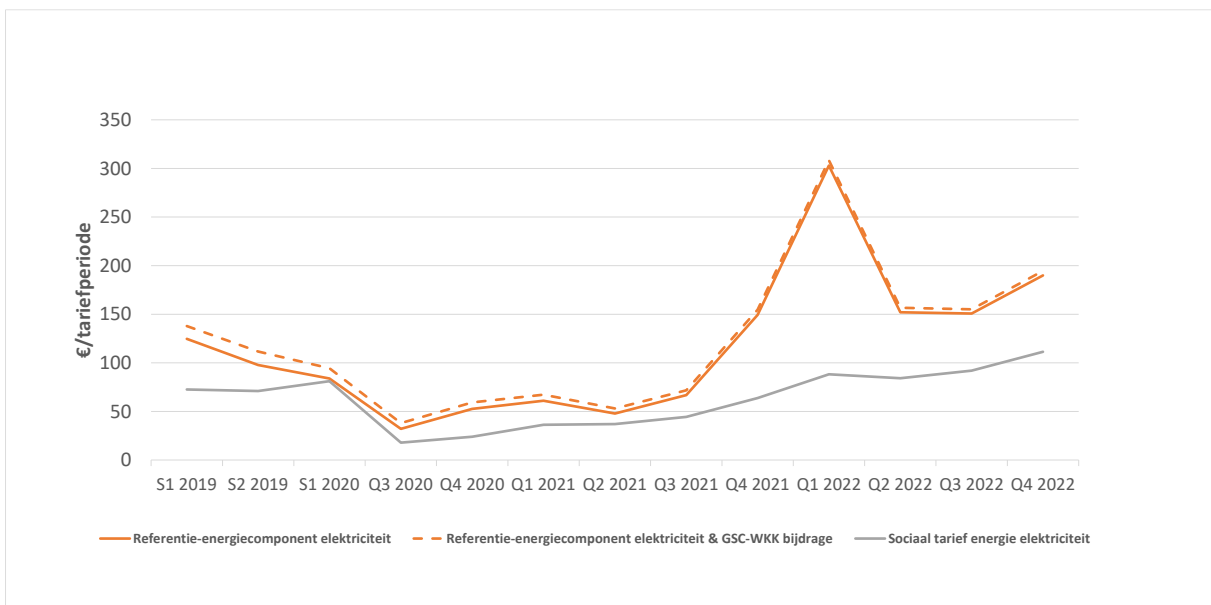
23. Voor elektriciteit wordt de stijgende impact op de staatsbegroting - die de uitbreiding van het sociaal tarief tot BVT-klienten ten laste neemt - geraamd op M€ 11 voor het jaar 2021 op basis van de marktnoteringen van eind september 2021. Wat aardgas betreft, wordt de stijgende impact op de staatsbegroting voor 2021 geraamd op M€ 78 op basis van de marktnoteringen eind september 2021.

24. De volgende grafieken illustreren deze ontwikkeling. De grafieken met betrekking tot elektriciteit geven de ontwikkeling van de prijzen weer voor een enkelvoudige meter (enkelvoudig tarief).

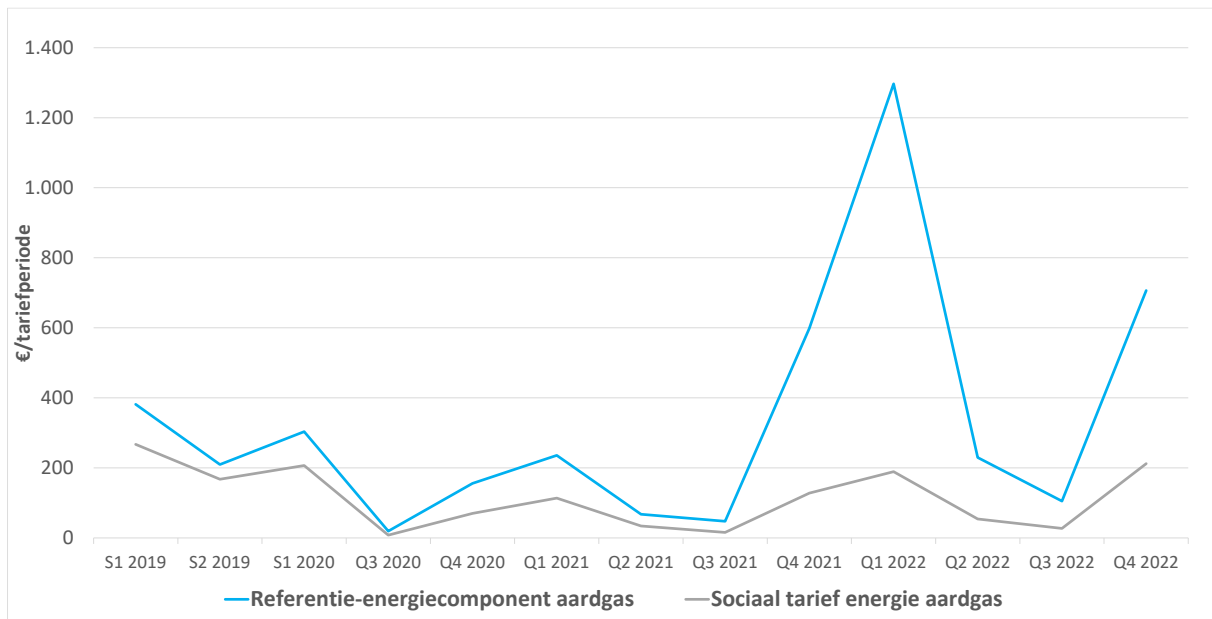
Grafiek 1: evolutie van de energiecomponent van de sociale tarieven en referentietarieven

Grafiek 2: Elektriciteit - enkelvoudig tarief 3.500 kWh - evolutie van de energiecomponent van de sociale tarieven en referentietarieven - in € per tariefperiode per klant

Grafiek 3: Aardgas - 23.260 kWh - evolutie van de energiecomponent van de sociale tarieven en referentietarieven - in € per tariefperiode per klant

2.3. Conclusies

De gegevens van de CREG voor de raming van de kosten van BVT-klienten bedragen M€ 265 (M€ 110 voor elektriciteit en M€ 155 voor aardgas) voor het jaar 2021 en M€ 487 (M€ 167 voor elektriciteit en M€ 320 voor aardgas) voor het eerste semester 2022.

Het totale vermoedelijke bedrag voor de uitbreiding van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar BVT-klienten voor het jaar 2021 en het 1e semester 2022 wordt bijgevolg geraamd op M€ 752 (M€ 227 voor elektriciteit en M€ 475 voor aardgas).

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. voorzitter van het directiecomité